

Casòliba

Capolat

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Es troba en territori de l'antiga parròquia de Sant Quintí de Taravil, a l'extrem occidental de l'actual municipi de Capolat.
Emplaçament	Situada al costat de la carretera de Capolat a Taravil, sota l'església de Taravil.

Coordenades:

Latitud:	42.079115085595
Longitud:	1.716389473012
UTM Est (X):	393825
UTM Nord (Y):	4659358

Classificació

Número de fitxa	08045 - 91
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVI, XVIII, XIX, XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08044A005000030000SP
Fitxes associades:	
<u>Teuleria de Casòliba</u>	
Autoria de la fitxa	Marta Sánchez Soler - Societat d'Arqueologia del Berguedà
Data de registre de la fitxa:	ds., 05/02/2022 - 18:07

Descripció

Casa rectangular amb diferents annexos al costat sud, est i oest que donen com a resultat una planta irregular. El carener està orientat de nord a sud i consta de planta baixa, pis i golfes. L'annex del costat sud consistia en un estable a la planta baixa i una eixida al pis. En canvi, el del costat oest era la masoveria. Els murs de la casa originaria estan fets amb lloses de diferents mides lligades amb fang. El gruix és d'uns 70 cm. A l'ampliació del costat sud tenen un parament molt similar, però són més prims i els de la masoveria són de lloses de mida més petita. Les cantoneres de la casa són de lloses de dimensions semblants a les del mur, en canvi, les de l'ampliació del costat sud són de grans blocs de pedra sorrenca picada a les cares visibles.

La façana principal és al costat sud, on trobem tres portes diferents. La del mig és l'antiga entrada principal. Té arc de mig punt, feta amb dovelles i carreus de pedra sorrenca. La del nord és moderna i feta amb muntants de maó i llinda de maó massís i la del sud té muntants de pedra i arc doble de maó a plec de llibre que substitueix una antiga llinda de fusta. Les finestres del primer pis tenen llinda, muntants i ampit de pedra sorrenca picada; la de la cuina presenta festejadors; les finestres originals de les golfes són més petites i tenen la llinda i els muntants monolítics de pedra. La planta baixa de l'eixida mostra un gran arc rebaixat de lloses a plec de llibre. En canvi, el primer pis mostra dues arcades amb arc rebaixat sobre impostes amb cornisa motllurada i pilars de pedra sorrenca picades. A les golfes té arcades similars però amb muntants de conglomerat. Tots els arcs de l'eixida estan tapiats i alguns tenen finestres a l'interior. Al costat nord hi ha una estructura semicircular adossada a la paret, és l'antic forn.

Separats d'aquest edifici hi ha el femer, al costat de migdia i la gran pallissa i era a llevant. El femer té planta rectangular i està adossat a la cinglera sobre la qual hi ha la casa. Els murs són de sorrenca unida amb calç. Les cantoneres són de maó massís. Conserva encara la porta amb muntants de maó de pla i arc rebaixat format per quatre filades de maó massís, l'última de les quals surt en forma de visera. La part superior de l'edifici és de maó. A l'interior hi ha volta catalana. La pallissa té planta rectangular i conserva planta baixa, i un primer nivell sota la teulada de dos vessants amb carener perpendicular a la façana principal. A la façana principal hi ha dos arcs de mig punt a cada planta. Estan fets amb lloses a plec de llibre.

Observacions:

En el primer pis de la façana oest es pot veure el revers de l'antiga pica, avui tapiada. Està format per un arc cec, de mig punt, que delimita una paret de grans blocs de pedra regulars.

A l'actual cuina es conserven, tot i que en males condicions, uns gravats de cronologia desconeguda on es mostren sextifòlies encerclades.

Història

Possiblement, el primer habitant d'aquest mas documentat sigui Domènec Òliba, l'any 1313 (Cunill, 2020). En uns capítols matrimonials del 1544 ja ens apareix documentada la Casa Òliba (Cunill, 2020). En aquesta època els propietaris eren la família Gomir. Aquesta família acaba agafant l'àlies Òliba per habitar en aquest mas i finalment acaba convertint-se en el seu cognom. L'any 1613 el mas era propietat de Joan Prat Boxadera (APBerga. Llevadors de censos. Joan Celdoni i Francesc Vila, 1613) i continuarà sent de la seva família després de la seva mort. Jaume Boixadera ja agafa com a àlies Casòliba i els seus successors ja utilitzen aquest àlies com a cognom. Fins a finals del segle XIX s'ha pogut documentar el mas com a

propietat de la família Boixadera Casòliba (ACBR, Notarials, Domènec Coromines, 1871, pàg. 209). Els senyors del mas van ser, al llarg de la història, els Ducs de Cardona, igual que la major part de Capolat.

Pel que fa a les estructures del mas, podem veure-hi diferents moments constructius. La part més antiga correspondria al segle XVI i és la casa com a tal, distribuïda en dos cossos rectangulars separats per un mur mitger. A la planta baixa probablement hi havia un pastador a l'angle nord-est i la resta dels espais estarien destinats a estables. Al primer pis hi havia les estances de la casa.

El segle XVIII es va fer una ampliació al costat sud, amb la construcció de l'eixida. Possiblement, també és en aquest moment històric que es construeix el gran paller que es troba a llevant de la casa. Al segle XIX es construeix la masoveria de ponent. És possible que a finals d'aquest mateix segle s'aïlli el pastador de l'angle nord-est de la resta de la casa i s'hi construeixi l'accés des de l'exterior.

Finalment, al segle XX se cegarien els arcs de la planta baixa de l'eixida i es transformaria l'espai en uns estables. Per aquest motiu s'obriria la porta amb arc rebaixat del mur sud de l'edifici del segle XVI. També en aquesta època es construïren la resta d'annexos destinats al bestiar, femer i a magatzem.

A la primera meitat del segle XX hi va haver un incendi que va afectar gran part de la casa, per la qual cosa es van haver de fer un seguit de reformes que van produir un canvi de la distribució interna de les estructures. Així el pis passa a estar dividit en tres parts: una sala gran que ocupa tota la part central i un conjunt d'habitacions als laterals. A l'angle sud-est s'hi construeix la cuina.

Bibliografia

CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022) Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CORTÉS, Maria del Agua. (2018) La Masia a la Catalunya Central. Evolució, tipologies i espais. FARELL

CUNILL, Jaume. (2020) Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004) Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

